

**Návrh
znaku a vlajky**

pro obec

ŠIMANOV

autor:
Mgr. Jan Tejkal
HERALDICKÁ TVORBA, Zábělská 23/25, 713 00 Ostrava-Heřmanice
tel.602953832, 596236364,
e-pošta: j.tejkal@volny.cz

Tvorba nových obecních (městských) symbolů:

Podle platné právní úpravy mohou obce a města disponovat vlastními obecními (městskými) symboly, to znamená znakem a vlajkou (praporem). Pokud obec (město) nemá historický, řádně udělený, či tzv. vydržený znak či vlajku, je práva požádat prostřednictvím Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Předsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky o udělení symbolů.

Při vytváření nových obecních symbolů je přitom nutno dbát především více či méně pevně stanovených zásad heraldické a vexilologické disciplíny a dále respektovat těsný významový vztah znaku a vlajky obce k lokalitě, již mají reprezentovat.

Existuje několik základních tématických okruhů, jimiž se tvorba nového znaku a vlajky může inspirovat. V první řadě se jedná o vytvoření tzv. mluvícího znamení, jehož předností je transparentnost a široká srozumitelnost symbolů, nebo o navázání na historické pečetní či razítkové symboly obce, které do značné míry stanoví obsah nových symbolů a jež je vhodné zejména proto, že zachovává kontinuitu původních předheraldických a nových heraldických a vexilologických symbolů obce.

Nelze-li adekvátně aplikovat princip mluvícího znamení, nebo není-li možno nalézt otisk pečeti či razítka, případně je-li pečetní obraz nevhodný - například vzhledem k jeho heraldicky neúnosné složitosti - k přepisu do znaku a vlajky obce, připadá v úvahu alternativní komplex námětových regionů - například symbolické vyjádření místního světce jakožto patrona obce, odkaz na význačné události nebo pověsti a mýty v dějinách obce, připomenutí erbovních motivů někdejších feudálních majitelů obce či příslušného panství, poukaz na specifické historické či současné řemeslné a jiné pracovní aktivity obyvatel obce, nebo vykreslení určitého relevantního přírodního motivu krajiny, do níž je obec zasazena, atd.atd..

Vlajka (prapor) obce nebo města by měla odpovídat podobě či symbolice obecního (městského) znaku.

Jednou z možností, již naplňují (a zejména v minulosti naplňovaly) především městské lokality a lokality s historickými právy města či městečka, je geometricky koncipovaná vlajka ve formě kombinace horizontálních či vertikálních pruhů a případně dalších geometrických obrazců, barevně odvozených z tinktur (tj. barev a kovů) znaku, doplněných fakultativně o některé relevantní znakové figury pro zdůraznění neopakovatelnosti každé vlajky.

Často - a zejména u lokalit bez městského statutu, kde vzniká vlajka současně se znakem - se přistupuje rovněž k tzv. opakování znaku, což znamená, že vlajka obce má stejnou či velmi podobnou figurální kompozici jako obecní (městský) znak.

Znak obce Šimanov:

Archivní průzkum nepotvrdil existenci vlastního obecního pečetního znamení obce Šimanov. Archivní fondy Národního archivu v Praze a Archivu Národního muzea v Praze z období před konstitucí obecního zřízení, u nichž lze očekávat případné užití pečeti obce, totiž ukazují pouze otisky pečeti panství Větrný Jeníkov, případně otisk jedné další nezřetelné a tedy neidentifikovatelné pečeti.

Zajímavé přitom je, že v případě několika dalších obcí tehdejšího panství Větrný Jeníkov existují doklady v podobě otisků obecních pečeti a svým pečetidlem s obrazem českého zemského patrona sv. Václava disponovala i branišovská farnost, k níž Šimanov náležel.

Z období po ustavení obecní správy – to znamená z období od poloviny 19. století do poloviny století minulého – jsou v archivních fondech Státního okresního archivu v Jihlavě doložena razítka bez vlastní obecní symboliky, která obsahují pouze nápis označující svého majitele doplněný většinou vyobrazením českého lva symbolizujícího historickou českou zemskou příslušnost obce.

Z uvedeného vyplývá, že pro tvorbu znaku obce nemáme k dispozici vhodný sfragistický podklad v podobě historického obrazového obecního pečetního nebo razítkového znamení, jehož figurální námět by mohl být uplatněn v novém (heraldickém) znaku obce.

Pro tvorbu nového (heraldického) znaku obce to znamená nutnost využití alternativního postupu výběru vhodných znakových figur.

Jinými slovy: Neukazuje-li se jako možné heraldizovat staré předheraldické obrazové znamení obce, znak obce lze vytvořit prostřednictvím kombinace znakových figur představujících mluvící znamení nebo vyjadřujících relevantní motivy z historie a geografie obce.

O které znakové figury může jít?

1. Figura milíře s planoucím ohněm představuje tzv. **mluvící znamení** obce, což znamená, že figura ve znaku přítomná odkazuje na název nositele znaku.

Historická varianta názvu obce – Kellersdorf – se totiž interpretuje dvojitým způsobem, přičemž foneticky se německý název obce překládá jako „Uhlířská ves“.

S tímto názvem podle některých výkladů souvisí i české označení obce Šimanov či Šimonov, které má podle historických regionálních vlastivědných textů označovat uhlíře Šimona, jenž s několika dalšími uhlíři osadil na úpatí vrchu Strážníku „...kus starého lesa na pálení uhlí pro stříbrné hutě. Uhlíři si postavili v lese dřevěné příbytky a začali pálit uhlí. Když les spálili, zakoupili si paseky a mýtě. Ty zkopali kousek po kousku na pole a usadili se zde trvale.“

Na základě této legendy odvozené od německého názvu obce se tedy Šimanov považuje za uhlířskou ves založenou někdy ve druhé polovině 13.století.

2.Kromě figury milíře lze v bodě 1 popsaný výklad názvu obce vyjádřit ještě například heroldskou (tj. geometrickým dělením štítu vzniklou) **figurou hrotu**, nebo obecnou (tj. z reality převzatou a graficky stylizovanou) **figurou krále milíře**.

Hrot může svým tvarem připomínat jak milíř, tak siluetu stromu, zatímco král milíře – tj.středový kůl - je pak reálný komponent skutečného milíře.

3.**Figura dvojice zkřížených klíčů** je převzata ze znaku želivského kláštera a kromě vyjádření historické vazby vsi ke klášternímu panství se jedná rovněž o mluvící znamení, které odkazuje na druhý možný výklad názvu Kellersdorf, jenž se dle odborné literatury vysvětluje jako " ...ves, z níž náležely dávky klášternímu důchodnímu".

4.**Figura hvězdy** (v počtu 1-3) v sobě nese tři významy: Jako mariánský atribut odkazuje na obraz P.Marie s Ježíškem z klášterního znaku a na dřevěnou plastiku s obdobným obrazem Madony na cestě z Větrného Jeníkova do Šimanova. A současně hvězda připomíná také součást erbu rytíře z Minetti, majitele panství Větrného Jeníkova, k němuž Šimanov patřil později.

5.**Figura plamene neboli planoucího ohně** připomíná rovněž vrch Strážník, k němuž se vztahuje pověst o strážních ohních na někdejší humpolecké stezce.

6.**Figura pilovité hlavy o třech zubech, prostředním vyšším**, pak připomíná pilu – což je jednak jeden z dřevařských a tedy i uhlířských nástrojů a jednak atribut sv.Šimona – a současně motiv trojvrší z původního erbu Štubíků z Kynigštejna, kteří obec a panství Větrný Jeníkov vlastnili na počátku 17.století.

Barevné řešení návrhu znaku obce:

Při realizaci návrhu znaku lze postupovat tak, že se jednotlivé varianty návrhu znaku od sebe liší kromě kompozičního řešení také v barevném provedení.

Pokud jde o zvolení barev znaku v obecné rovině, existuje v heraldickém tvarosloví pravidlo o nemožnosti pokládání barvy na barvu a kovu na kov.

V klasické komunální heraldice českých zemí hovoříme o šesti základních tinkturách, k nimž posléze přibyly další doplňkové tinktury, kupříkladu tzv. přirozené barvy. Dvě z oněch základních tinktur jsou tzv. kovy - zlatá neboli žlutá a stříbrná neboli bílá, zatímco ostatní - červená, modrá, zelená a černá - patří do kategorie barev.

Je tedy možno volit buď kovový štít (resp. kovové pole štítu) a barevné figury, či opačně barevný štít (resp. barevné pole štítu) a figury kovové. V obou případech je přitom vhodné zachovat co nejmenší možný počet tinctur.

U návrhu znaku pro obec Šimanov lze pak - při zachování popsaného pravidla - uvažovat o následujících barevných kombinacích s těmito významy:

-zlatá + modrá = znakové tinctury znaku želivského kláštera (zlaté klíče v modrém znakovém poli),

-červená = heraldická reflexe přirozené barvy ohně,

-modrá, stříbrná, zelená, zlatá = barvy venkovské krajiny (stromy, lesy, louky, pole, vodní toky a plochy, širé nebe),

-zlatá, černá = heraldická reflexe zbarvení dřevěného krále milíře,

-stříbrná + červená = historické české zemské barvy = poloha obce v historicky české části moravsko-českého kraje Vysočina.

Blason neboli popis variant návrhu znaku obce:

Varianta 1:

„V modrém štítě nad zlatým vyrůstajícím milířem s červeným vyrůstajícím plamenem dva zkřížené klíče provázené nahoře hvězdou, obojí zlaté.“

Varianta 2:

„V modrém štítě nad stříbrným vyrůstajícím milířem s červeným vyrůstajícím plamenem dva zkřížené klíče provázené nahoře hvězdou, obojí stříbrné.“

Varianta 3:

„V zeleném štítě nad zlatým vyrůstajícím milířem s červeným vyrůstajícím plamenem dva zkřížené klíče provázené nahoře hvězdou, obojí zlaté.“

Varianta 4:

„V zeleném štítě nad stříbrným vyrůstajícím milířem s červeným vyrůstajícím plamenem dva zkřížené klíče provázené nahoře hvězdou, obojí stříbrné.“

Varianta 5:

„V červeném štítě nad stříbrným vyrůstajícím milířem s červeným vyrůstajícím plamenem dva zkřížené klíče provázené nahoře hvězdou, obojí stříbrné.“

Varianta 6:

„V modrém štítě nad dvěma stříbrnými hvězdami provázeným stříbrným zúženým sníženým hrotem s červeným vyrůstajícím plamenem dva zlaté zkřížené klíče provázené nahoře stříbrnou hvězdou.“

Varianta 7:

„V modrém štítě černý král milíře ve stříbrném zúženém hrotě nahoře podloženém dvěma zkříženými zlatými klíči a dole provázeném dvěma stříbrnými hvězdami.“

Varianta 8:

„V modrém štítě král milíře podložený dvěma zkříženými klíči, vše zlaté.“

Varianta 9:

„V zeleném štítě král milíře podložený dvěma zkříženými klíči, vše zlaté.“

Varianta 10:

„V červeném štítě král milíře podložený dvěma zkříženými klíči, vše stříbrné.“

Varianta 11:

„V modrém štítě pod pilovitou hlavou o třech zubech, prostředním vyšším, král milíře podložený dvěma zkříženými klíči, vše zlaté.“

Varianta 12:

„V zeleném štítě pod pilovitou hlavou o třech zubech, prostředním vyšším, král milíře podložený dvěma zkříženými klíči, vše zlaté.“

Varianta 13:

„V červeném štítě pod pilovitou hlavou o třech zubech, prostředním vyšším, král milíře podložený dvěma zkříženými klíči, vše stříbrné.“

Vlajka obce Šimanov:

Při tvorbě návrhu obecní vlajky platí, že námět nebo podoba vlajky musí korespondovat s figurálním obsahem či podobou návrhu znaku. Tuto zásadu lze realizovat ve třech základních intencích:

I-Přistoupením k tzv. opakování znaku (ať již k tzv. doslovnému či tzv.částečnému opakování znaku), což znamená, že se v listu vlajky objeví zcela totožné figury ve stejné či obdobné kompozici jako ve znakovém štítu.

II-Zjednodušením znakových figur do geometrické kombinace pruhů s totožnými barvami.

III-Vzhledem ke konkrétnímu případu vyváženou kombinací postupů I. a II..

V případě návrhu vlajky pro obec Šimanov se přitom ukazuje jako vhodné postupovat takto:

-varianty 1-7 = opakování všech znakových figur,

-varianty 8-10 = opakování všech znakových figur doplněné dvěma svislými pruhy v barvách znakových figur,

-varianty 11-13 = kombinace doslovného opakování figur klíčů a krále milíře se zjednodušením figury pilovité hlavy do podoby žerďového pruhu odpovídající barevnosti.

Popis variant návrhu vlajky obce:

Varianta 1:

„Modrý list se dvěma zkříženými klíči provázenými u horního okraje šesticípou hvězdou, obojí žluté nad žlutým milířem s červeným plamenem, obojí vyrůstající z dolního okraje listu. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 2:

„Modrý list se dvěma zkříženými klíči provázenými u horního okraje šesticípou hvězdou, obojí bílé nad bílým milířem s červeným plamenem, obojí vyrůstající z dolního okraje listu. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 3:

„Zelený list se dvěma zkříženými klíči provázenými u horního okraje šesticípou hvězdou, obojí žluté nad žlutým milířem s červeným plamenem, obojí vyrůstající z dolního okraje listu. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 4:

„Zelený list se dvěma zkříženými klíči provázenými u horního okraje šesticípou hvězdou, obojí bílé nad bílým milířem s červeným plamenem, obojí vyrůstající z dolního okraje listu. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 5:

„Červený list se dvěma zkříženými klíči provázenými u horního okraje šesticípou hvězdou, obojí bílé nad bílým milířem s červeným plamenem, obojí vyrůstající z dolního okraje listu. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 6:

„Modrý list se dvěma žlutými zkříženými klíči provázenými u horního okraje bílou šesticípou hvězdou. Pod klíči dvěma bílými šesticípy hvězdami provázený bílý klín vycházející z druhé třetiny dolního okraje s vrcholem v polovině šířky listu. V klínu z dolního okraje vyrůstající červený plamen. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 7:

„Modrý list se dvěma bílými šesticípy hvězdami provázeným bílým dolním klínem širokým jednu pětinu délky listu s vrcholem v polovině horního kraje. Pod klínem v horní části dva zkřížené žluté klíče. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 8:

„List tvoří tři svislé pruhy, žlutý, modrý a žlutý, v poměru 1:3:1. V modrém pruhu král milíře podložený dvěma zkříženými klíči, vše žluté. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 9:

„List tvoří tři svislé pruhy, žlutý, zelený a žlutý, v poměru 1:3:1. V zeleném pruhu král milíře podložený dvěma zkříženými klíči, vše žluté. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 10:

„List tvoří tři svislé pruhy, bílý, červený a bílý, v poměru 1:3:1. V červeném pruhu král milíře podložený dvěma zkříženými klíči, vše bílé. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 11:

„Modrý list s třetinovým žerďovým pruhem a králem milíře podloženým dvěma zkříženými klíči, vše žluté. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 12:

„Zelený list s třetinovým žerďovým pruhem a králem milíře podloženým dvěma zkříženými klíči, vše žluté. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 13:

„Červený list s třetinovým žerďovým pruhem a králem milíře podloženým dvěma zkříženými klíči, vše bílé. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Vyjádření člena Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky:

K variantám návrhu znaku a vlajky obce je přiloženo vyjádření PhDr. Karla Müllera, ředitele Zemského archivu v Opavě, člena Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a garanta správnosti návrhů.

Z tohoto vyjádření vyplývá, že všechny varianty návrhu vycházejí z obecných zásad heraldické a vexilologické tvorby a mohou být tedy předloženy Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky s žádostí o schválení a doporučení Předsedovi PS P ČR znak a vlajku obci udělit.

PhDr. Karel Müller přitom ve svém vyjádření současně uvádí své osobní doporučení pro varianty 1-5.

Osobní pohled autora upřednostňuje ve shodě s vyjádřením rovněž varianty 1-5 a z nich pak barevně nejspíš variantu 1 odvozenou ze znakových tinktur znaku želivského kláštera, nebo variantu 4 připomínající zeleným štítem polohu obce v zalesněné krajině.

Záleží ovšem především na zástupcích obce, kterou z předložených variant zvolí. Podmínkou je pouze heraldická a vexilologická správnost, kterou - jak dokládá přiložené vyjádření - splňují všechny předložené varianty návrhu.

Poznámky:

V současné právní terminologii figuruje jako primární pojem „vlajka“. Ve vexilologické terminologii se pak hovoří o vlajce, nebo o praporu dle způsobu užití. V rámci tohoto textu užíváme právně závazný pojem „vlajka“.

Poměr stran (šířky a délky) listu vlajky je dle metodického pokynu Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky shodný s poměrem stran státní vlajky České republiky – tj. 2:3.

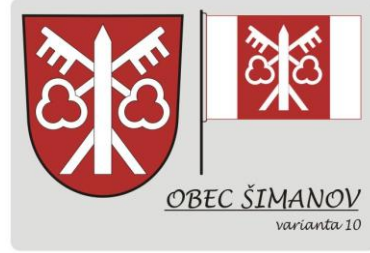
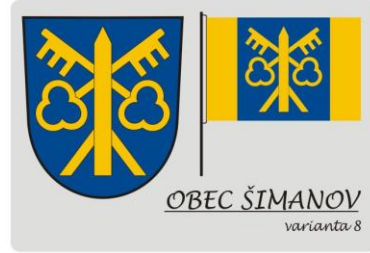
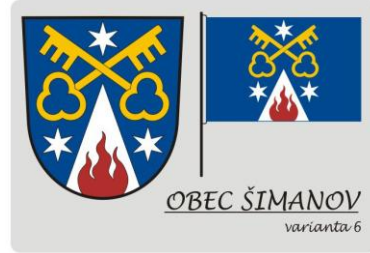
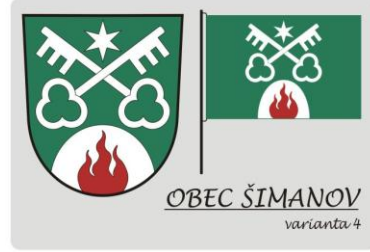
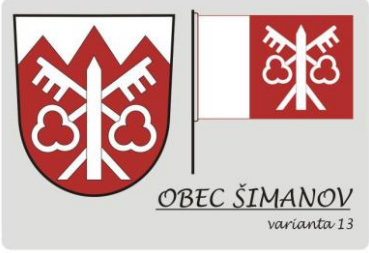
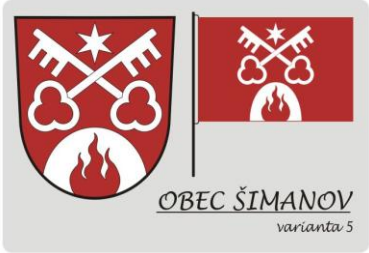
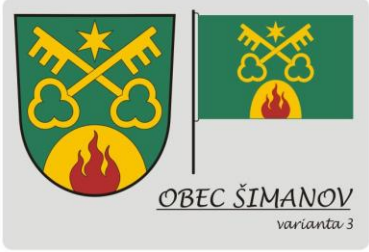
Pojmy „zlatá“ a „stříbrná“ (tinktura) u znaku nahrazují u vlajky pojmy „žlutá“ a „bílá“ (barva).

V heraldice se pravá a levá strana popisují z pohledu štítonoše. Z pohledu pozorovatele je tedy heraldicky pravá strana vlevo a heraldicky levá strana vpravo.

dne 8.8.2010, Mgr. Jan Tejkal

Přílohy:

- 1. Výtvarná realizace variant návrhu znaku a vlajky obce Šimanov,*
- 2. Kladné vyjádření člena Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky,*
- 3. Fotokopie relevantních archivních a knihovních materiálů z archivních a knihovních fondů Národního archivu v Praze, Archivu Národního muzea v Praze, Státního okresního archivu Jihlava, Archivu města Ostravy a archivu autora.*

PhDr. Karel Müller
podvýbor pro heraldiku a vexilologii
Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR

V Opavě 4.8.2010

Vyjádření

k návrhům znaku a vlajky obce Š i m a n o v

Všechny návrhy zpracované mgr. Janem Tejkalem odpovídají zásadám heraldické a vexilologické tvorby a mohou být předloženy podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny P ČR k projednání. Vzhledem k absenci historické pečeti obce opřel se autor ve svých návrzích především o název obce, resp. jeho německé znění, odkazující na zdejší uhlířskou tradici (oheň, milíř, král milíře, pila). Připomenuta je formou zkřížených klíčů vazba na želivský klášter a doplňkovými heraldickými figurami též na erby majitelů panství Větrný Jeníkov, k němuž Šimanov v minulosti náležel. Osobně doporučuji některou z jednoduchých variant č. 1 – 5.